

คำชี้แจงของราชบัณฑิตยสถาน

เรื่อง กำหนดชื่อประเทศ ดินแดน เขตการปกครอง และเมืองหลวง

เนื่องจากราชบัณฑิตยสถานพิจารณาเห็นว่า ในปัจจุบันมีเขตการปกครองเกิดขึ้นใหม่ บางประเทศได้เปลี่ยนระบอบการปกครองและเปลี่ยนชื่อ บางประเทศหรือบางเขตการปกครองได้ย้ายที่ตั้ง หรือเปลี่ยนชื่อเมืองหลวงใหม่ ฉะนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน และเพื่อให้การเขียนชื่อประเทศ ดินแดน เขตการปกครอง และเมืองหลวงเป็นระเบียบเดียวกัน ราชบัณฑิตยสถานจึงเสนอให้คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมชื่อภูมิศาสตร์สากลพิจารณาปรับปรุงประกาศราชบัณฑิตยสถาน ฉบับลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๙ เรื่อง กำหนดชื่อประเทศ ดินแดน เขตการปกครอง และเมืองหลวง เสียใหม่

บัดนี้ คณะกรรมการดังกล่าวได้พิจารณาปรับปรุงเสร็จเรียบร้อยแล้ว ราชบัณฑิตยสถานจึงได้เสนอให้คณะรัฐมนตรีประกาศใช้เป็นทางการ ดังสำเนาประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๔ และประกาศราชบัณฑิตยสถาน ฉบับลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งนำมาตีพิมพ์ไว้ในเล่มนี้แล้ว

ในการพิจารณาปรับปรุงครั้งนี้ได้วางหลักเกณฑ์การจัดทำขึ้นดังต่อไปนี้

๑. ชื่อประเทศได้ใช้ชื่อที่เรียกกันอยู่แพร่หลายเป็นปกติ เช่น **Iran** อิหร่าน **Italy** อิตาลี และบอกชื่อเป็นทางการต่อไว้ข้างหลัง โดยใช้เครื่องหมายทวิภาค (:) คั่น เช่น

Iran : Islamic Republic of Iran

อิหร่าน : สาธารณรัฐอิสลามอิหร่าน

Italy : Republic of Italy

อิตาลี : สาธารณรัฐอิตาลี

๒. ชื่อประเทศ ดินแดน เขตการปกครอง หรือเมืองหลวงที่มี ๒ ชื่อ หรือสะกดได้ ๒ อย่าง ได้เก็บไว้ทั้งคู่ โดยใช้เครื่องหมายอัฒภาค (;) คั่น ในชื่อภาษาต่างประเทศ และใช้เครื่องหมายจุลภาค (,) คั่นในชื่อภาษาไทย เช่น

Nuuk; Godthaab

นูก, กอทฮอบ

๓. ชื่อเขตการปกครองของประเทศที่มีระบอบการปกครองแบบสหพันธรัฐ สมาพันธรัฐ และสหภาพ ได้รวมไว้ต่อจากชื่อดินแดน ทั้งนี้ได้รวมชื่อเขตการปกครองของจีนและสหราชอาณาจักรไว้ด้วย เพื่อประโยชน์ทางด้านวิชาการ

๔. ชื่อเขตการปกครองและเมืองหลวงของจีน มีวิธีเขียนตามระบบทางการ (Pinyin) แตกต่างจากที่เคยใช้อยู่เดิม ได้เก็บไว้ทั้ง ๒ แบบ โดยชื่อแรกเป็นระบบ Pinyin ชื่อหลังเป็นระบบเดิม เช่น

Xian; Sian

ชื่ออัน

๕. ชื่อเขตการปกครองและเมืองหลวงของอินเดียที่เป็นภาษาฮินดี ได้ให้วิธีเขียนแบบภาษาฮินดีไว้ด้วย เช่น

Patan; Paṭṇā

ปัญณา

๖. ชื่อเขตการปกครองและเมืองหลวงของเยอรมนี ที่มีทั้งชื่อภาษาอังกฤษและเยอรมัน ได้เก็บไว้ทั้ง ๒ อย่าง โดยชื่อแรกเป็นภาษาอังกฤษ ชื่อหลังเป็นภาษาเยอรมัน เช่น

Munich; München

มิวนิก, มึนเชิน

๗. ส่วนประกอบชื่อประเทศ ที่บอกลักษณะการปกครอง ให้ใช้ภาษาไทย ดังนี้

Arab Republic

= สาธารณรัฐอาหรับ

City State

= นครรัฐ

Commonwealth

= เครือรัฐ

Confederation

= สมาพันธรัฐ

Cooperative Republic

= สาธารณรัฐสหกรณ์

Democratic People's Republic;

People's Democratic Republic = สาธารณรัฐประชาธิปไตย

ประชาชน

Democratic Republic

= สาธารณรัฐประชาธิปไตย

Democratic Socialist Republic

= สาธารณรัฐสังคมนิยมประชาธิปไตย

Dominion

= อาณาจักร

Federal Islamic Republic = สหพันธ์สาธารณรัฐอิสลาม

Federal Republic;

Federative Republic

= สหพันธ์สาธารณรัฐ

Grand Duchy; Principality

= ราชรัฐ

Independent State

= รัฐเอกราช

Islamic Republic	= สาธารณรัฐอิสลาม
Kingdom	= ราชอาณาจักร
People's Republic	= สาธารณรัฐประชาชน
Republic	= สาธารณรัฐ
Socialist Federal Republic	= สหพันธ์สาธารณรัฐสังคมนิยม
Socialist Republic	= สาธารณรัฐสังคมนิยม
State	= รัฐ
Sultanate	= รัฐสุลต่าน
Union	= สหภาพ
United Republic	= สหสาธารณรัฐ
United States	= สหรัฐ

๘. ชื่อดินแดนที่สหประชาชาติยังไม่รับรองว่าเป็นประเทศเอกราช ได้รวมไว้ต่อจากชื่อประเทศ และได้บอกสถานภาพของดินแดนนั้น ๆ ไว้ด้วย

๙. ตัวสะกดชื่อภูมิศาสตร์ต่าง ๆ ที่เป็นภาษาอังกฤษได้ถอดอักษรตามหลักเกณฑ์ทับศัพท์ภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทยของราชบัณฑิตยสถาน และตามการออกเสียงที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับ **Merriam Websters Geographical Dictionary** ส่วนชื่อที่เป็นภาษาอื่นนอกจากภาษาอังกฤษ ได้ถอดอักษรตามหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทยของราชบัณฑิตยสถาน โดยได้สอบทานกับการอ่านออกเสียงของบางประเทศเพื่อให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๑๐. ประเทศอาร์เมเนีย, อาร์เซอร์ไบจาน, จอร์เจีย และตุรกี จัดเป็นประเทศที่อยู่ในทวีปเอเชีย เนื่องจากเป็นการจัดแบ่งกลุ่มประเทศตามสภาพที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ แต่หากแบ่งตามองค์การสหประชาชาติ ซึ่งแบ่งกลุ่มประเทศตามสภาพเศรษฐกิจและการเมือง อาจถือได้ว่าประเทศต่าง ๆ ดังกล่าวเป็นประเทศที่อยู่ในทวีปยุโรป

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี
เรื่อง กำหนดชื่อประเทศ ดินแดน เขตการปกครอง และเมืองหลวง

ด้วยราชบัณฑิตยสถานเสนอว่า ในปัจจุบันมีเขตการปกครองเกิดขึ้นใหม่ บางประเทศได้เปลี่ยนระบอบการปกครองและเปลี่ยนชื่อ บางประเทศหรือบางเขตการปกครองได้ย้ายที่ตั้งหรือเปลี่ยนชื่อเมืองหลวงใหม่ ฉะนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน และเพื่อให้การเขียนชื่อประเทศ ดินแดน เขตการปกครอง และเมืองหลวง เป็นระเบียบเดียวกัน ราชบัณฑิตยสถานจึงได้จัดทำประกาศราชบัณฑิตยสถาน เรื่อง กำหนดชื่อประเทศ ดินแดน เขตการปกครอง และเมืองหลวง ขึ้นใหม่ และขอให้ยกเลิกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับลงวันที่ ๒๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๐ และประกาศราชบัณฑิตยสถาน ฉบับลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๙ เรื่อง กำหนดชื่อประเทศ ดินแดน เขตการปกครอง และเมืองหลวง แล้วใช้ประกาศราชบัณฑิตยสถานว่าด้วยเรื่องเดียวกันนี้ ฉบับลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๔ แทน

คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาแล้ว เห็นชอบด้วย จึงลงมติให้ยกเลิกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี และประกาศราชบัณฑิตยสถานฉบับดังกล่าวข้างต้น และให้ใช้ประกาศราชบัณฑิตยสถาน เรื่อง กำหนดชื่อประเทศ ดินแดน เขตการปกครอง และเมืองหลวง ฉบับลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งได้ปรับปรุงขึ้นใหม่แทนประกาศฉบับเดิม ทั้งนี้ ตั้งแต่วันถัดจากวันที่ประกาศนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๔

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

(ทักษิณ ชินวัตร)

นายกรัฐมนตรี

ราชกิจจานุเบกษาฉบับประกาศทั่วไป เล่ม ๑๑๘ ตอนพิเศษ ๑๑๗ ง ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

ประกาศราชบัณฑิตยสถาน

เรื่อง กำหนดชื่อประเทศ ดินแดน เขตการปกครอง และเมืองหลวง

โดยที่ในปัจจุบันมีเขตการปกครองเกิดขึ้นใหม่ บางประเทศได้เปลี่ยนระบอบการปกครองและเปลี่ยนชื่อ บางประเทศหรือบางเขตการปกครองได้ย้ายที่ตั้งหรือเปลี่ยนชื่อเมืองหลวงใหม่ ฉะนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน และเพื่อให้การเขียนชื่อประเทศ ดินแดน เขตการปกครอง และเมืองหลวง เป็นระเบียบเดียวกัน ราชบัณฑิตยสถานโดยคณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมชื่อภูมิศาสตร์สากล พร้อมด้วยผู้แทนจากกระทรวงการต่างประเทศจึงได้พิจารณาแก้ไขปรับปรุงประกาศราชบัณฑิตยสถาน เรื่อง กำหนดชื่อประเทศ ดินแดน เขตการปกครอง และเมืองหลวงขึ้นใหม่

บัดนี้ คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมชื่อภูมิศาสตร์สากล พร้อมด้วยผู้แทนจากกระทรวงการต่างประเทศได้พิจารณาแก้ไขปรับปรุงประกาศดังกล่าวแล้ว จึงให้ยกเลิกประกาศราชบัณฑิตยสถาน ฉบับลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๙ แล้วใช้กำหนดชื่อประเทศ ดินแดน เขตการปกครอง และเมืองหลวง ดังแนบท้ายประกาศนี้แทน จึงประกาศให้ทราบทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๔

ประเสริฐ ณ นคร

(ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ณ นคร)

นายกรัฐมนตรี